

Додатки

Бесіда: Як розповісти дітям про війну

Говорити з малечю про війну, не уникати питань про смерть, військових та захист батьківщини, не нехтувати допомогою фахівців – такими є поради психологів батькам, які потрапили до зони бойових дій або знаходяться поблизу

За останніми підрахунками півмільйона дітей в Україні бачили наслідки воєнних дій. І це лише на Донбасі. Не краща ситуація і в інших регіонах. Батьки скаржаться на те, що діти задають «незручні питання про війну». Малечу цікавить чому по телевізору показують танки, зростає кількість загиблих, хто такі терористи, що таке АТО?

Звичайно, найперша порада психологів – обмежити доступ дитини до «небажаної інформації». Мова йде не лише про телебачення чи Інтернет. «Будь-які обговорення війни, кількості вбитих чи полонених має відбуватись «за зачиненими дверима». Також не варто вживати слова «війна», «смерть», «кров»"

Виникає питання чи варто взагалі говорити з дитиною на подібні теми. Психологи наголошують - говорити потрібно обов'язково, але краще самим розмову не починати. Якщо дитина задає питання, у жодному випадку не можна їх лишати без відповіді. Не отримавши пояснення про те, що турбує, дитина може дофантазувати, зробити хибні висновки з почутого на вулиці.

Головним для дитини є відчуття спокою та безпеки. Дітям, особливо у зоні бойових дій, потрібно наголошувати, що всі негаразди тимчасові. Розмова має бути спокійною, без підвищення голосу чи різких висловлювань. Для дітей дошкільного чи молодшого шкільного віку найбільш зрозуміла форма – ігрова. Можна використати іграшки, книги або просто розповісти казку про те, як «посварились» дві країни і тепер мають «виправляти власні помилки».

І ще одне – за будь-яких обставин не можна розділяти людей на «наших» і «не наших», навіть пояснюючи від кого тато захищає батьківщину. Розділення дітлахів «на табори» - неминуче. Вони копіюють поведінку дорослих і звертатимуть увагу на мовні ознаки або на те, у військових чи сепаратистів хочуть грати діти у дворі. Необдумані відповіді можуть призвести до замкненості та ізоляції дитини серед однолітків.

«Аби згадки про війну не викликали паніку, депресію чи неадекватні дії, треба не просто розповісти дитині про бойові дії або куди захватись під час обстрілу. Краще акцентувати увагу на речах, які викликають позитив» - зазначає психолог, співробітник Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України **Світлана Бойко**. З дитиною можна написати лист чи намалювати картинку військовим, взяти участь у будь-якій акції на підтримку солдатів.

Проте, є випадки, коли говорити з дітьми мають уже фахівці. Існують кілька таких «тривожних дзвіночків», на які мають звертати увагу дорослі. Найпоширеніші з них – **порушення сну, спалахи агресії або пасивність та замкненість**. Також слід задуматись, якщо дитина з острахом вдивляється в темряву або часто плаче без причини. Звичайно, наявність однієї або двох ознак не має вказувати на те, що у дитини посттравматичний синдром або невроз, але звернення до фахівці зайвим не буде.

Заняття «ЧЕРВОНА КАЛИНА ПІД ВІКНОМ»

Освітні завдання: виховувати інтерес до об'єктів природи, патріотичні почуття на основі знайомства з народними символами України; дати знання

про калину як народний символ українського народу; розвивати мовленнєве дихання, мовленнєвий апарат, здатність до чіткого звуконаслідування, спостережливість, увагу, діалогічне мовлення, дрібну та загальну моторику, сенсорні здібності дітей; продовжувати вчити дітей слухати та розуміти віршований текст; учити дітей малювати пальчиком, наносячи крапки на задане місце; продовжувати знайомити дітей з природними символами (з калиною, з її цілющими властивостями); вправляти дітей у створенні колективної роботи; спонукати до милування природними об'єктами; закріпити диференціацію червоного та зеленого кольорів; активізувати у словнику слова калина, червоний, зелений, намисто, гроно, листя, куш; заохочувати до діалогу з дорослими; формувати вміння емоційно, з інтонаційною виразністю декламувати тексти малих фольклорних форм, чітко і виразно промовляти скоромовку.

Обладнання: аркуш ватманського паперу, на якому намальований куш калини; гуаш червоного кольору, вологі серветки; слайд — калина; калинове варення, трав'яний чай, посуд для чаювання, паперові серветки, гроно калини.

Попередня робота: ознайомлення дітей із калиною, читання художньої літератури про цю рослину, розглядання малюнків.

ХІД ЗАНЯТТЯ:

Діти сидять півколом на стільчиках.

Вихователь. Діти, послухайте віршик:

У вінку зеленолистім,

У червоному намисті,

Видивляється у воду

На свою хорошу вроду.

Про яку ягоду я прочитала віршик? (Про калину.) Подивіться, яка вона гарна. (Виставляє картинку куща калини або слайд.)

Якого кольору листя, а якого — ягідки? (Відповіді дітей.) Подивіться: ягідки калини ростуть разом, дружно. Такий пучечок ягідок називається гроно. (Показує гроно калини.)

Діти, подивіться, який гарний кущ калини! Які яскраві кольори! Вам він подобається? (Відповіді дітей.) Калину в Україні завжди любили та шанували, складали про неї вірші.

Калинонька

Ось калина над водою,

Віти стеле по воді.

Хто це щедрою рукою

Їй намистечко надів?

**Червонясте, променисте,
Розцвітає, як вогні.
Дай хоч трошечки намиста,
Калинонько і мені.**

Вихователь. А ще калина — народний символ України.

Недарма кажуть: Без верби та калини нема України. Калина — символ дівочої краси, вроди і долі. А ми з вами вже вчили приказки про калину. Хто пригадає? (Діти пригадують, вихователь їм допомагає.)

Прислів'я та приказки про калину:

Красива, мов червона калина.

Щоки червоні, як ягідки калинові.

Любуйся калиною, коли цвіте, а дитиною, коли росте.

Молода дівчина гарна, мов калина.

Пальчикова гімнастика «Червона калина»

Є в нас ягідка одна, (Пальчики зімкнені в кільце.)

Дуже гарна та смачна, (Незначні повороти кистю руки.)

Не ожина, не малина, (Легке струшування кистями рук.)

А червона калина. (Плескання в долоні.)

Вам сподобалась калина — її краса, її червоні ягідки? А я пропоную вам прикрасити нашу групу: на згадку про сьогоднішнє знайомство намалювати кущ калини. Згодні мені допомогти? (Вихователь спонукає дітей до позитивної відповіді.) Подивіться, кущ калини я намалювала... (Виставляє заготовку — кущ калини без ягідок.)

Якого кольору листячко? А що я не встигла намалювати? (Ягідки.) Тоді я пропоную підготувати наші пальчики та намалювати ягідки калини.

Загадки для дітей

Дитячі загадки

1. У лісі родився, на воді ріс, у вогні згорів. **(Човен)**

2. В синім небі путь моя, швидше всіх літаю я. Маю крила, хоч не птах.

Люди звать мене... **(Літак)**

3. Кінь сталевий, вівса не просить, але оре і косить. **(Трактор)**

4. Я йду – він залишається. **(Слід)**

5. Хто завжди правду каже? **(Дзеркало)**

6. Народився із землі, зарум'янивсь на вогні. І з'явився на столі до борщу тобі й мені. **(Хліб)**

7. Білий, як сніг, в пошані у всіх, до рота попав, там і пропав. **(Цукор)**

8. Всім обід готує мама, ось бере вона петрушку, інші додає приправи — будем їсти смачну... **(Юшку)**

9. Я росла в темній темниці,

Як зросла— взяли в світлиці,

З мене шкуру всі деруть,

Мене варять, мене тнуть,

Пирого з мене печуть.

Відгадайте, хто ж я є,

І назвіть ім'я моє. **(Картопля)**

10. Фарбоване коромисло через річку зависло. **(Веселка)**

11. Летить коник, басує. Полям-долям пустує. Ніхто його не впіймає, і ніхто не загнуждає. **(Вітер)**

12. Вогнева стріла пролітає, ніхто у світі її не піймає. **(Блискавка)**

13. Хто малюнок на вікні уночі зробив мені? (*Мороз*)
14. Мене просять і чекають, я як покажуть – утікають. (*Дош*)
15. Зоря-зірниця, красна дівиця, по небу гуляла, плакала – ридала, Місяць бачив – не підняв, сонце встало – і забрало. (*Роса*)
16. Махнула птиця крилом – закрила півсвіту чорним рядном. (*Ніч*)
17. В нас зимою білим цвітом сад зацвів, неначе літом. (*Іній*)
18. На сім братів, літами всі рівні, а іменами різні. Відгадай, – хто ми? (*Дні тижня*)
19. Ніг не маю, а ходжу. Рота не маю, а скажу. Коли обідати, коли спати, коли роботу починати. (*Годинник*)
20. Росте вона вниз головою, не в літню пору, а зимою. І тільки сонечко зігріє – вона заплаче й швидко гине. (*Бурулька*)
21. Мене п'ють. Мене ллють. Усім я потрібна. Хто я така? (*Вода*)
22. Чорний Іван, дерев'яний каптан: де носом проведе, там помітку кладе. (*Олівець*)
23. Біла рілля, чорне насіння. Хто його вміє, той і розуміє. Хто його знає, той і позбирає. (*Книжка*)
24. Аж тридцять три зорі
Вам світять не вгорі –
На білім-білім полі
Збирали їх поволі,
Ці тридцять три зорі
У вашім Букварі. (*Алфавіт*)
25. Дає здоров'я — спорт. Вагу — солодкий торт. Мед — працювिति бджоли. Знання глибокі — ... (*Школа*)

ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ НА ВОДІ

Заняття 1. Тема. Уміння триматися на воді – запорука безпеки. Особливості купання в морі, річці та ставку (вересень)

Мета: познайомити дітей з ставленням народу до уміння плавати, показати позитивні сторони уміння плавати, вчити триматися на воді і використовувати ці уміння, розширити знання дітей про особливості купання в різних водоймах.

Хід бесіди

1. Вступне слово вчителя.

2. Життя людини завжди було тісно пов'язане з водою. Це й не дивно, адже вода вкриває понад 70 % поверхні нашої планети. Ще з давніх-давен у багатьох народів світу високо цінувалося вміння плавати. А плавання – один з найкорисніших видів руху. Адже коли людина пливе, працюють майже усі групи м'язів, а от хребет, навпаки, розвантажується.

2. Бесіда про значення уміння плавати.

Пам'ятайте! Уміння триматися на воді – запорука самоврятування. Нерідко трапляється, що люди після аварії корабля кілька днів перебували у відкритому морі і залишилися живими. Тому кожна людина повинна вміти плавати або хоча б триматися на воді.

Коли діти ще не вміють добре плавати, у пригоді їм стають надувні іграшки, матраци та автомобільні камери. Вони приносять задоволення і допомагають освоїти деякі рухи плавця.

✓Хто з вас ще не вміє плавати і користується саме таким допоміжними засобами?

Разом з тим, вони створюють додаткові небезпеки. Раптовий вітер або швидка течія можуть легко підхопити надувний плавзасіб разом з дитиною і віднести далеко від берега. Крім цього, вітер і хвилі можуть перевернути надувний матрац або круг. Тому треба користуватися ними під наглядом дорослих і не відпливати далеко від берега.

-Які з плавзасобів є найнебезпечнішими?

Для навчання дітей плаванню найнебезпечнішими вважаються надувні нарукавники, що мають декілька ізольованих камер з повітрям, та пінопластові дошки і жилети. Вони допомагають утримувати тіло на поверхні води.

Для тих, хто навчився добре плавати, маска, трубка та ласті відкривають нові можливості. Але й користуючись ними, потрібно бути дуже обережним.

-Дайте поради щодо безпечного використання ластів та трубки.

Слід пам'ятати, що не можна плавати з трубкою під час великих хвиль, тому що трубку zalиватиме водою. Плавати треба уздовж берега та під наглядом дорослих, щоб вчасно могла надійти допомога.

3.Бесіда про випадки небезпеки на воді.

- Чи може потонути людина, яка вміє плавати?

На жаль, тонути можуть не тільки плавці-початківці, а й ті, кому здається, що вони вже добре тримаються на воді. Причиною цього може стати судома, переляк, травма або втома.

Коли у воді судома зводить м'язи, це лякає людину. На якусь мить розладнується дихання, втрачається координація рухів, голосову щілину зводить спазм. Цього буває, часом, досить, щоб захлинутись.

Судомам потрібно правильно протидіяти. Коли звело литку, слід захопити рукою пальці ноги, сильно притягти їх до себе і, незважаючи на біль, тримати так певний час.

Найбільший ворог кожного, хто почав тонути, - паніка. Вона відбирає останні сили, а з ними – і надію на порятунок. В таких ситуаціях не варто розгублюватися, а слід діяти. Спершу – покликати на допомогу.

Потрібно пригадати, що людина може відпочивати на воді, тобто тіло може стати легшим за воду.

У критичній ситуації на воді не треба піднімати голову і руки над водою. Слід пам'ятати, що вага тіла у воді набагато менша, ніж у повітрі. Не бійтеся занурити у воду голову, залишивши на поверхні тільки рот і ніс. При цьому з'явиться додаткова сила, що виштовхуватиме тіло з води. Але це треба вміти робити. Тому необхідно вчитися утримувати тіло на воді.

Найлегше відпочивати на воді в положенні «медуза». Воно доступне навіть тим, хто не вміє плавати.

Для цього на невеликій глибині треба набрати в легені повітря і лягти на воду животом догори, розслабивши руки та ноги. Тіло спочатку почне занурюватися у воду, але через кілька секунд неодмінно спливе на поверхню.

Після того, як навчитеся лежати на воді в положенні «медуза», спробуйте положення «зірочка». Лягаючи на воду, вдихнути повітря, широко розвести руки і ноги, щоб тіло нагадувало форму зірки. Це збільшить його плавучість, і воно менше занурюватиметься. Щоб тіло не занурювалося, треба повністю розслабитися і вільно триматися на воді.

4.БЕСІДА ПРО ОСОБЛИВОСТІ КУПАННЯ В РІЗНИХ ВОДОЙМАХ.

На нашій планеті можна зустріти різні водойми – ставки, озера, річки, моря, океани. Збираючись купатися, людина повинна знати особливості купання в різних водоймах.

Наприклад, збираючись поплавати у річці, треба пам'ятати що температура води може бути низькою, особливо якщо це гірська річка. Вода в річці постійно рухається, що завдає незручності тим, хто плаває. Причому течія в деяких місцях може бути занадто великою для початківців.

Купаючись у морі, пам'ятайте, що хвилі можуть віднести вас далеко від берега і ви не зможете повернутися назад. Море – це глибока водойма.

Найчастіше нам доводиться плавати у ставках. Збираючись це зробити, спочатку виберіть місце, обстежте дно. Вода в ставках завжди тепліша ніж у річках, стояча, але не завжди чиста.

- У якій водоймі вам доводилося купатися? Які ваші враження?

Навчіться плавати самі і навчіть цьому інших, добре вивчіть правила поведінки на воді і дотримуйтеся їх. Ось тоді ріки, озера, моря даруватимуть вам лише радість і здоров'я.

5. Підсумок.

- Чому так важливо вчитися плавати?

- Які з плавзасобів є небезпечними і чому?

Чи може потонути людина, яка вміє плавати?

ЗАНЯТТЯ 2. ТЕМА. ДОПОМОГА УТОПАЮЧОМУ. РЯТУВАЛЬНІ ПРИЙОМИ ТА ЗАСОБИ НАДАННЯ ПЕРШОЇ ДОЛІКАРНЯНОЇ ДОПОМОГИ ПОТЕРПІЛОМУ

Мета: познайомити дітей з рятувальними прийомами та основними правилами надання першої домедичної допомоги утопаючому, вчити надавати таку допомогу.

Хід бесіди

1. Вступне слово вчителя.

Знаходячись на відпочинку біля водойми, потрібно бути уважним і до інших людей. Не завжди на березі може знаходитися рятувальник. Хтось із вас може сам врятувати життя іншій людині.

2. Бесіда про правила порятунку утопаючого.

Побачивши, що людина тоне, можна допомогти їй:

Ø простягнути руку (якщо стоїте на мілині, а хтось міцно тримає вашу руку)

Ø кинути рятувальний засіб

Ø сповістити рятувальників або покликати на допомогу дорослих.

РЯТУВАЛЬНИМ ЗАСОБОМ МОЖЕ БУТИ ВСЕ, ЩО ЗБІЛЬШУЄ ПЛАВУЧІСТЬ ЛЮДИНИ!

- Назвіть, що можна кинути у воду людині на допомогу?

- Що треба робити з людиною після того, як витягли її на берег?

Витягнувши людину на берег, не гайте часу. Коли потерпілий при свідомості, його важливо заспокоїти, перевдягти в сухе. Потерпілим, шкіра яких набула синюватого відтінку, і вони перестали дихати під водою, або в них зупинилося серце, необхідно негайно, - не пізніше, як через 5 хвилин з часу клінічної смерті, розпочати реанімаційні заходи. Передусім слід швидко очистити дихальні шляхи і шлунок. Для цього людину кладуть животом на стегно зігнутої в коліні ноги, щоб звисала голова, і ритмічно, кілька разів натискають між лопатками. Очистивши рот і горло від блювотних мас, води, мулу, слизу, потерпілого кладуть горілиць і, відхиливши голову назад, роблять штучне дихання «ртом у рот» або «ртом у ніс» і закритий масаж серця (після кожного вдування повітря потерпілому 3-4 рази натискають між середньою і нижньою третиною грудини). Потерпілого слід якомога швидше зігріти, енергійно промасажувати руки й ноги, розтерти тіло сухою тканиною, потім тепло вкрити, обкласти грілками. Навіть якщо людині стало краще, її все рівно негайно треба відправити до лікарні.

Приказки

На городі під вербою стоїть колодязь із водою.

Де срібліє вербиця - там здорова водиця.

Верба і дівчина приймуться де-небудь.

Верба, як трава лугова: ти її покоси, а вона знову виросте.

Де не повернешся, золоті верби ростуть.

Гнучка, як лоза.

Зігнувся, як верба над водою.

Така правда, як на вербі груші.

Високий, як лоза, а дурний, як коза.

Верболіз б'є до сліз.

Вербові дрова, а козячий кожух - то й випре дух.

Волошка

Синьоока чарівниця часто в полі в нас вертиться; де вінки вона спліта - там пшениці рідкі й жита.

Де волошки, там хліба трошки.

Калина

Похолодніло, риба не ловиться, калина у цвіт вбирається.

Любуйтеся калиною, коли цвіте, а дитиною - коли росте.

Заливається, як соловейко на калині.

Дівчина, як у лузі калина.

Бесіда: Дії під час надзвичайного стану

Чи знає кожен із нас, як діяти у разі надзвичайної ситуації? Чи знаєте ви правила, які можуть зберегти ваше життя, життя учнів, студентів та співробітників, рідних і близьких? Чи не розгубитеся ви у разі

надзвичайної ситуації, знаючи правила, якщо практично ніколи не тренувалися?

І в суспільстві, і в закладах освіти, і навколо них трапляються надзвичайні ситуації. Саме від умінь та навичок учасників освітнього процесу залежить їхнє життя та здоров'я, а також тих людей, котрі в цей час знаходяться поруч.

Уміння правильно оцінити ситуацію та обрати порядок дій є дуже важливим для кожної людини, а особливо – для працівників закладів освіти. Адже саме вони та їхні дії можуть врятувати як здобувачів освіти, так і самих працівників.

У закладах освіти передбачене тренування щодо евакуації учасників освітнього процесу не рідше одного разу на пів року та проведення Дня цивільного захисту та Тижня знань з основ безпеки життєдіяльності у закладах професійної (професійно-технічної) та загальної середньої освіти й Тижнів безпеки дитини у закладах дошкільної освіти.

На нашу думку, навчальні тренування дуже важливі. Окрім евакуації варто навчати дітей і поведінці порядку дій у різноманітних надзвичайних ситуаціях.

В інших країнах радять проводити три протипожежних навчання на рік і як мінімум одне повне тренування з різних видів безпеки за різними видами сценаріїв, у різний час, без попередження учасників освітнього процесу.

Було б неправильним промовчати про те, що такі навчання не завжди бувають ефективними, оскільки про них можуть знати наперед і вчителі, і діти. Крім того, спеціально для навчань відкриваються постійно зачинені запасні виходи. Зайве доводити, що такі “заплановані навчання” не дадуть якісного результату. Ба більше, у випадку реальної надзвичайної ситуації можуть і зашкодити: бо коли вчитель поведе дітей до запасного виходу, а він виявиться зачиненим, то це може призвести до трагедії. Тому крім навчань, потрібна постійна і прискіплива увага до питань безпеки, реальні, а не показушні тренування. Ідеально – коли керівник закладу освіти проводить тренування за

власної ініціативи, нікого не попереджаючи завчасно. От тоді дійсно можна побачити реальний, а не “намальований” стан справ.

У цьому дописі ми пропонуємо певну орієнтовну схему для вибору алгоритму дій у разі надзвичайних ситуацій у закладі освіти. Це – досвід закордонних фахівців, адаптований для України. Також рекомендації фахівців Державної служби України з надзвичайних ситуацій, закордонних фахівців із безпеки та шкільних офіцерів щодо дій у разі наступних надзвичайних ситуацій.

- [ВИДИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ](#)
- [ЯК ОБРАТИ ПРАВИЛЬНІ ДІЇ У РАЗІ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ](#)
- [ДІЇ У РАЗІ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ](#)
- [ДІЇ У РАЗІ ЗАХОПЛЕННЯ БУДІВЛІ](#)
- [ЕВАКУАЦІЯ З БУДІВЛІ](#)
- [ДІЇ ДЛЯ ЗАХИСТУ ВІД НАСИЛЬНИЦЬКОГО ВТОРГНЕННЯ ТА ЗАГРОЗИ МАСОВОГО НАСИЛЬСТВА](#)
- [ДІЇ У РАЗІ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ\(СТРІЛЬБА, ВИБУХИ\)](#)
- [ДІЇ У РАЗІ ПЕРЕСТРІЛКИ](#)
- [ДІЇ У РАЗІ ЗАХОПЛЕННЯ ТРАНСПОРТУ](#)
- [ДІЇ У РАЗІ ТЕЛЕФОННОГО ТЕРОРИЗМУ](#)
- [ДІЇ У РАЗІ ПОЖЕЖІ](#)
- [ЩО ПОВИНЕН РОБИТИ КОЖЕН ГРОМАДЯНИН У ВИПАДКУ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ ТА ЯКІ ПРАВА ВІН МАЄ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ](#)
- [ХТО МАЄ ВОЛОДІТИ НАВИЧКАМИ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ](#)
- [НАВЧАННЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ДІЯМ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ](#)

- РОБОТА З УЧНЯМИ ТА СТУДЕНТАМИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТЕРОРИСТИЧНИХ СИТУАЦІЙ

ВИДИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Надзвичайна ситуація – це порушення нормальних умов життя та діяльності людей на окремій території чи об'єкті або на водному об'єкті, що призвело (може призвести) до виникнення великої кількості постраждалих, загрози життю та здоров'ю людей, їх загибелі, значних матеріальних втрат, а також до неможливості проживання населення на території чи об'єкті, ведення там господарської діяльності.

Види надзвичайних ситуацій розрізняють за їхнім характером: техногенні, природні, соціальні та воєнні.

Надзвичайна ситуація **техногенного характеру** – це транспортної аварії (катастрофи), пожежі, вибуху, аварії з викиданням (загрозою викидання) небезпечних хімічних, радіоактивних і біологічно небезпечних речовин, раптового руйнування споруд; аварії в електроенергетичних системах, системах життєзабезпечення, системах телекомунікацій, на очисних спорудах, у системах нафтогазового промислового комплексу, гідродинамічних аварій тощо.

Надзвичайна ситуація **природного характеру** – це небезпечне геофізичне, геологічне, метеорологічне або гідрологічне явище, деградація ґрунтів чи надр, пожежею у природних екологічних системах, зміною стану повітряного басейну, інфекційною захворюваністю та отруєнням людей, інфекційним захворюванням свійських тварин, масовою загибеллю диких тварин, ураженням сільськогосподарських рослин хворобами та шкідниками тощо.

Надзвичайна ситуація **соціального характеру** – це протиправні дії терористичного та антиконституційного спрямування, або

пов'язане зі зникненням (викраденням) зброї та небезпечних речовин, нещасними випадками з людьми тощо.

Надзвичайна ситуація **воєнного характеру** – виникає через застосування звичайної зброї або зброї масового ураження, під час якого виникають вторинні чинники ураження населення.

Рівень надзвичайної ситуації визначається від її обсягів, кількості постраждалих і загиблих, обсягів технічних і матеріальних ресурсів, необхідних для ліквідації її наслідків. Існують такі рівні надзвичайних ситуацій: державний, регіональний, місцевий, об'єктовий.

ЕВАКУАЦІЯ З БУДІВЛІ

Евакуація з будівлі необхідна не лише під час пожежі, а й землетрусів, повеней та інших надзвичайних ситуацій, якщо будівля закладу освіти є небезпечною для людей, які там перебувають.

[Правила пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи](#) визначають, що під час проведення евакуації та гасіння пожежі необхідно:

- визначити найбезпечніші евакуаційні шляхи та виходи до безпечної зони у найкоротший строк;
- ліквідувати умови, які сприяють виникненню паніки. З цією метою працівникам закладів та установ не можна залишати дітей без нагляду з моменту виявлення пожежі та до її ліквідації;
- евакуацію людей слід починати з приміщення, у якому виникла пожежа, і суміжних із ним приміщень, яким загрожує небезпека поширення вогню і продуктів горіння. Дітей молодшого віку і хворих слід евакуювати в першу чергу;
- у зимовий час на розсуд осіб, які здійснюють евакуацію, діти старших вікових груп можуть заздалегідь одягтися або взяти теплий одяг із

собою, а дітей молодшого віку слід виводити або виносити, загорнувши в ковдри або інші теплі речі;

- ретельно перевірити всі приміщення, щоб унеможливити перебування у небезпечній зоні дітей;
- виставляти пости безпеки на входах у будівлі, щоб унеможливити повернення дітей і працівників до будівлі, де виникла пожежа;
- у разі гасіння слід намагатися у першу чергу забезпечити сприятливі умови для безпечної евакуації людей;
- щоб запобігти поширенню вогню, диму, слід утримуватися від відчинення вікон і дверей, а також – від розбивання скла.

Ресурсний центр прав дитини у посібнику [“Врятуйте дітей – стандартні процедури та правила безпеки для учнів та студентів”](#) пропонує наступні правила евакуації для дітей:

Правила евакуації для дітей:

- **Не говори – щоб чути вчителя**
- **Не біжи – щоб не постраждати**
- **Не штовхайся – щоб не постраждали інші**
- **Не повертайся – щоб залишатися в безпеці**

Заняття з ліплення у старшій групі

Тема: «Півник - малятко»

Мета: навчати дітей створювати в ліпленні казковий образ. Вчити ліпити фігуру півника, передаючи форму частин, їх відносну величину, розташування по відношенню один до одного; поєднувати виліплені частини в одне ціле. Вчити користуватися різними прийомами ліплення (скачування, розкачування, сплющування, прищипування, згладжування, відтягування).

Розвивати увагу, активність, самостійність дітей; виховувати посидючість, інтерес до заняття ліпленням та прагнення доводити розпочату справу до кінця.

Матеріали та обладнання: пластилін, дощечки, стека, жовті яйця від «Кіндер–сюрприза», очі (куплені заготовки), демонстраційний матеріал (готовий виріб півника, картинки із зображенням півника).

ХІД ЗАНЯТТЯ

I Організаційний момент

Вихователь: Діти, сьогодні до нас завітали гості. Давайте всі разом дружно привітаємося з гостями.

Діти сідають півколом на килимку.

Вихователь: Тему сьогоднішнього заняття ви дізнаєтесь, відгадавши загадки. Тож слухаємо уважно.

Будить будильник нас кожного ранку,

Він кукурікає гучно на ганку.

Всі прокидаються, сонце встає –

На кожнім подвір'ї будильник цей є.

(півник)

Вихователь: Так, правильно, це півень.

*Є в бабусі гарний півник,
Голосочок має срібний.
Прокидається він рано,
Кукурікає старанно:
Ку-ку-рі-ку! Встаньте, люди!
День сьогодні гарний буде!
Півень із курми гуляє,
Від біди оберігає.
Він розшукує жучків,
Тягне з нірки черв'ячків,
Віддає малим курчатам,
Бо в родині він за тата.*

II Основна частина.

Вихователь: Півень відноситься до свійських птахів. Відрізняється від курки своїм яскравим опірненням, гребінцем та сережками на голові. Люди піклуються про них, даючи воду, зерно, будують будиночки – курятники.

А зараз ми з вами трохи відпочинимо та підготуємо наші руки для подальшої роботи.

Гімнастика рук за методикою М.М. Єфименка

Розтирання долонь одна об одну спереду, а потім ззаду (щоб порожевіли та стали гарячими долоні).

«Вовняна рукавиця» Надіти уявну рукавичку та потерти одною рукою іншу, повторити для іншої руки.

Поплескування рукою по руці всередині та ззовні (почергово, а потім одночасно).

Масаж пальців, починаючи із мізинця натиском на подушечки.

Розминати Венерин горбок пальцями іншої руки.

Катання шарика між руками (маленького гладкого, потім більшого колючого).

Потрясти руками одночасно двома, потім по чергово (наче собача вушками під час бігу).

Кругові рухи кистями руки в один бік та інший, при цьому стиснути у кулаці (мов бетономішалка та міксер).

Натискувати пальцями однієї руки супротив пальців іншої до упору.

Скласти в «замок» витягнути перед собою і ввверх.

Відведення великого пальця в сторону спробувати притиснути до руки на одній, потім на другій руці.

Стискувати руки по чергово та одночасно у кулак по чергово (наче доїмо корову).

Привітатися однією рукою іншу.

Зачепити палці в замок (крючок).

«Гра на піаніно».

«Бризки».

«Бенгальські вогники».

Вихователь: А зараз займайте свої робочі місця.

(Діти займають робочі місця. Розглядання зразка поробки.)

Вихователь: Діти, погляньте, який у мене є півник. Подивіться уважно, з чого він зроблений?

Діти: З пластиліну, із яйця «Кіндер - сюрприза».

Вихователь: А з яких частин складається півник?

Діти: З тулуба, гребінця, крил, хвоста, дзьоба, сережок, лап.

Вихователь: Якого кольору гребінець та дзьоб?

Діти: Червоного.

Вихователь: А крила?

Діти: Жовтого.

Вихователь: Зверніть увагу на те, що пір'я на хвості виконане із різнокольорового пластиліну. А якого кольору можуть бути лапки у півня?

Діти: Жовтого, червоного чи помаранчевого.

Вихователь: Молодці! А тепер давайте спробуємо зробити схожих півників. Все необхідне є у вас на столах. Почнемо.

Для початку необхідно зробити очі. Беремо шматочок білого пластиліну, ділимо навпіл, кріпимо на яйце, на готові кружечки чіпляємо очі (куплені заготовки), притискаємо до основи пальцем.

Візьміть червоний пластилін, розімніть його гарненько, скачайте невеличку «ковбаску» для дзьоба; складіть навпіл і приклейте між очима.

З іншого червоного шматочка зробимо гребінець. Робимо три однакових кульки, які потрібно сплюснути і прикріпити на голівці майбутнього півника-малюка.

Для виготовлення крил можна взяти пластилін будь-якого яскравого кольору, скатати з нього «ковбаску», стекою розділити навпіл. Кожну частину приплюснути пальцем, можна прорізати окремі пір'їни та закріпити на тілі півника.

Аналогічним чином робиться хвіст. Розкачуємо різнокольорові «ковбаски», приплюснути їх та закріпити на задній частині виробу.

Лапки робляться з двох кульок невеличких за розміром. Ножем акуратно робимо пальчики, закріплюємо їх внизу тулуба і все – наш «півник-малятко» готовий.

Дітки, ви сьогодні молодці, усі впоралися із завданням. А хто скаже, що ми з вами робили на занятті?

Півника ліпили?

З якого матеріалу виконана наша робота?

З пластиліну та яйця «Кіндер - сюрприза».

Дуже добре! Зараз пропоную вам поселити своїх півників в чудовий будиночок – курятник. І ми помилуємося вашими роботами.

(Діти ставлять свої вироби на підстановку для демонстрації, чергові прибирають робочі місця).